

عنوان مقاله:

مقایسه آماری -همدیدی بارش ایران در خشکسالی و تر سالی (۲۰۲۱-۱۹۹۱)

محل انتشار:

فصلنامه مطالعات جغرافیایی مناطق خشک، دوره 15، شماره 56 (سال: 1403)

تعداد صفحات اصل مقاله: 18

نویسندگان:

مریم آریا صدر - گروه جغرافیای طبیعی، دانشکده علوم جغرافیایی و برنامه ریزی، دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران

داریوش رحیمی - گروه جغرافیای طبیعی، دانشکده علوم جغرافیایی و برنامه ریزی، دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران

خلاصه مقاله:

هدف: نوسان شدید بارش از محدودیت های محیطی ایران است. هرچند میانگین بارش سالانه ایران را حدود یک سوم بارش سیاره زمین می دانند؛ اما توزیع فضایی و زمانی همین مقدار نیز بیانگر توزیع ناتراز بارش در پهنه جغرافیایی ایران است. خشکسالی و سیلاب دو مشخصه اصلی نظام بارشی ایران هستند. نظام بارشی ایران ناهمگن و نامتوازن است. دو سال ۲۰۱۹ و ۲۰۲۱ به عنوان نمونه برای مقایسه شرایط همدید انتخاب شدند. بارش های سیل آسا سال آبی ۲۰۱۹ و خشکسالی نسبتا شدید سال ۲۰۲۱ ناترازی بارش را نشان می دهد. روش و داده: برای تحلیل این مسئله داده های روزانه بارش ۳۶۰ ایستگاه هواشناسی ۲۰۲۱-۱۹۹۱ و شاخص های همدید فصول زمستان ۲۰۱۹ و ۲۰۲۱ عرض ۱۰-۹۰ N و طول ۱۰-۹۰ E استفاده شد. یافته ها نشان داد احتمال رخداد خشکسالی ۴۲٪، ترسالی ۳۵.۵٪ و نرمال ۲۲.۵٪ است. طبق نتایج زنجیره مارکف، بیشترین احتمال تغییر فاز حالت نرمال به خشکسالی ۵۷٪ و خشکسالی متوالی ۴۶.۲٪ است. تحلیل Anova (۹۵٪) نشان داد اختلاف معناداری بین متغیر های اقلیمی سال های تر و خشک وجود دارد. شرایط همدید نشان داد در سال نمونه ترسالی (۲۰۱۹) عملگر پر فشار سیبری در سال های مرطوب (در سال ۲۰۱۹) دارای فشار بیشتر (۱۰۵۴ mb) و در سال ۲۰۲۱ به عنوان نماینده سال خشک، ۱۰۳۳ میلی بار و کمتر بوده است. در سال مرطوب فراوانی عبور سیکلون ها و اختلاف دما در تراز ۵۰۰-۱۰۰۰ بیشتر اما مقادیر امگا کمتر است. این شرایط در ۲۰۲۱ (خشکسالی) میزان فشار در سیبری، اختلاف دمای تراز ۵۰۰ و ۱۰۰۰ کمتر و امگا بالاتر است (هوای پایدار). نتیجه گیری: یافته ها نشان داد که نوسان پذیری بارش ایران از سالی به سال دیگر زیاد و رخداد سال های کم بارش از پر بارش بیشتر است. نوآوری و کاربرد نتایج: مقایسه شرایط همدید در شرایط ترسالی و خشکسالی که نشان دهنده تغییرات مراکز فشار بر بارش ایران است. رهیافت برنامه ریزی مبتنی بر ریسک در زمینه افزایش تاب آوری برنامه های توسعه و تامین آب مبتنی بر شرایط اقلیمی با عدم قطعیت بیشتر است. بر این اساس توجه به توان اکولوژی، بازتوزیع فضایی جمعیت و کاهش میزان خطرپذیری محیط جغرافیایی کشور اهمیت بالایی دارد.

کلمات کلیدی:

نوسان، خشکسالی، ترسالی، بارش، روند، ایران

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/2038976>

